

Cena posamezni šte. 1 Din 50 p.

Rokopisi se ne vračajo.

DRŽAVNI

Izhaja enkrat na mesec.

Poštni čekovni račun šte. 12450.

UPOKOJENEC

Glasilo državnih upokojencev in upokojenk v Sloveniji.

V Mariboru, dne 25. avgusta 1928.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ob bregu 14.

Javno vprašanje ozir. prošnja na vse merodajne p. n. državne činitelje.

Leto za letom trkamo zaman na skupščinska vrata ter prosimo, da se izenačijo naše nezadostne pokojnine s pokojninami, katere prejemajo drž. upokojenci, ki se upokojujejo po novem uradn. zakonu z dne 31. VII. 1923.

Na tozadevno vprašanje nam je neki slov. nar. poslanec odgovoril: »Izključeno je, da bi Vas kedaj izenačili!«

Je-li to res? Ali niste voljni: a) po-

praviti vnebovpijočo krivico, ki se nam je zgodila s tem, da je neposredno pred izglasovanjem na čuden način izginilo iz od Njegovega Veličanstva Kralja pred-sankcioniranega načrta gori omenjenega zakona vsem upokojencem pravično tudi od zakonodajnega odbora v Narodni skupščini sprejeto besedilo, ki ni razlikovalo upokojencev in b) odrediti, da se vzpostavi člen 239 načrta uradn. zakona?

Število staroupokojencev itak naravnim potom rapidno pada, njihovi prejemki ne bi pomenili trajnega drž. bremena.

Ni torej nikakega razloga, da bi drž. sredstva ne zadostovala, da bi torej ne bilo mogoče njih položaja tako izboljšati, da bi jim ne bilo treba na poslednje dni svojega življenja dobesedno stradati.

Staroupokojenci.

Društvene vesti.

Odgovori: 1. Medvedova — Split, prejeli Din 21 in dopisnico z dne 2. tm. Hvala. 2. Klemenčič Fr. Ljubljana, 28. I. 27, 30. I. 28 in 2. VII. 28 po Din 12, torej plačano do 1. VII. 28. Hvala. 3. Kajč — Maribor, dopisnico prejeli, hvala. 4. Modic — Litija, pri postranskih dohodkih nad Din 600 se odtegne drag. doklada; rodbinske pokojnine dobiva ena oseba 50%, dve 65%, tri 75%, štiri 85% brez ozira na druge dohodke.

Člen 124: Po smrti drž. uslužbenca, akt. ali upokojenega, se izplačajo kot pogrebna enomesečni redni prejemki umrlega uslužbenca. Poleg tega se da do ženi ali otrokom kot podpora dvomesečni redni prejemki, če nimajo drugih dohodkov.

Umrli je nenadoma naš vrli član, g. Breg Konrad iz Ptuja, kateri je na občnem zboru dne 24. junija t. l. zastopal naše tovariše v Ptuj in okolici. Naše najgloblje sožalje cenjeni rodbini. N. v m. p. G. Zeleniku Martinu srčna hvala za obvestilo!

Društvo drž. upokojencev in upokojenk za Slovenijo, Odborova seja v nedeljo 9. sept. t. l.

Krožek upok. učiteljstva ima svoj redni mesečni sestanek v četrtek dne 6. sept. t. l. v Fali. Ogledali si bomo elektrarno in ribje kanale (novost).

Kdor se želi udeležiti in peljati z avtobusom, naj javi šte. oseb enem nastopnih naslovov: »Upokojenec« Maribor, Rotovski trg 2, Kapič R. Ob bregu 14, Jug V., Orožnova 9, Porekar A. Tattenbachova 26, Vodenik Š, Frančišk. 21. Na Rotovškem trgu 2 (Zadruga) leži pola papirja, v katero lahko vsak(a) vpiše potrebne podatke in želje od 8, do 12. in 14. do 18.; tu najde že drugi dan ob pol 18., kar želi zvedeti, n. pr. kedaj odpelje avto, kaj ako je slabo vreme itd. V torek 4. IX. ob 18. uri se zaključi pola. Najbolj priročen je prvi naslov.

Lastna kandidatna lista Šamopomoč.

Lastna kandidatna lista je edina rešiteljica drž. nameščencev, upokojencev, invalidov, sploh vseh malih ljudi, ki se bojujejo za svoj in svojih obstanek, ki ne morejo dati niti želodcu, kar mu gre — vsakdanjega kruha. Ne dajmo se več farbati, sicer nas bodo farbali — do smrti! Naše društvo je nepolitično, včlanjeni so pristaši vseh strank, katerih politika je le želodec. Dali bodo torej svoje kroglice le tistim možem, ki bodo potolžili naše želodce s kruhom. Ne bomo pomagali gotovim gospodom do boljšega kruha, do brezskrbnega življenja! Ko dosežejo svoj cilj — mandat — pozabijo

na dane obljube in na svoje dobrotnike in se jih spominjajo še le, ko so na vidiku — nove kroglice.

Dragi tovariši, ki ste naših misli, stopite brez pomisleka v naše vrste! Le v slogi je moč!

Poziv! Novoupokojenci, ki imate pravico do razlike, ne zamudite uradno določen termin — 1. sept.

Ministerski predsednik prečan, prečan — staro- upokojenec — pa lačan.

Štev. 13 pomeni nesrečo, ali v nastopnem slučaju, žalibog, samo za prečane. Vseposod torej dvojna mera, obila za Srbijance, pičila za prečane. Dne 14. t. m. nam piše »Jutro« iz Beograda:

Včerajšnja seja Narodne skupščine je bila za naše upokojence dvakrat zanimiva. Dr. Koroščeva srbijansko-klerikalna večina je sprejela novelo k zakonu o narodnem priznanju osebam, zaslužnim za domovino. Ta zakon je iz l. 1925. in govori predvsem o posmrtnem počaščenju srbskih državljanov in vojskovodij ter o zgradnji spominskega panteona. Včeraj pa je bila k temu zakonu sprejeta novela. Javnost je pričakovala, da se bo ta novela nanašala na ta zakon v doslovnem smislu beše-

de in da bo izpopolnjevala n. pr. odredbe glede zgradnje panteona. Kaj še! Ta zakon je služil samo za okvir in plašč, pod katerim so si Srbi ustvarili in uzakonili še eno predpravico pred prečani, še enkrat zapostavili prebivalstvo dveh dobrih tretjin naše države. Pod krinko, da je treba nagraditi nacionalno zaslužne osebe, je sedanja večina odobrila starim srbijanskim oficirjem, ki so že pred svetovno vojno in večinoma celo pred balkanskimi vojnami stopili v pokoj, nove pokojnine po novem zakonu o ustroju vojske in mornarice od 1. 1923. Minister ver Dragiša Cvetković je na seji pred glasovanjem obrazložil novelo s tem, da je vlada že odobrila kritje novele, za kar bo potrebno približno 7 milijonov 200 tisoč dinarjev.

G. Korošec seve te številke ni dal poročati »Slovencu«. List ponatiskuje le izjavo ministra vojske in mornarice, da se bo na isti način skušalo urediti tudi vprašanje pokojnin bivših avstroogrskih oficirjev in da se že zbirajo potrebni podatki. Srbijancem torej kar celih 7 milijonov, prečanskim oficirjem pa obljube! Tako zna zastopati prečanske interese in ideje ravnopravnosti gosp. Korošec kot predsednik vlade.

Kot rečeno gre pri teh upokojencih za stare srbijanske oficirje, ki deloma sploh niso sodelovali v nobeni vojni in so bili pač poklicni oficirji, kakor oficirji avstro-ogrskih armade z naših krajev. Vlada g. Korošca pozablja, da so tudi prečanski oficirji bili sinovi srbskega, hrvatskega in slovenskega naroda in da je zato ločitev na srbijanske »narodno-zaslužne« in na prečanske več kot depasirana.

Lani ob tem času je bila sprejeta prevedbena uredba. Na podlagi te uredbe se je končno po desetih letih brezmejnega trpljenja in zapostavljanja vendarle našim kronske upokojence izenačila njihova pokojnina z dinarskimi. A kako! Mnoge skupine kot orožniki, učitelji, profesorji, finančni stražniki i. dr. še danes niso prejeli prevedene pokojnine, čeprav je uredba že leto dni zakon in sploh ne obstoja noben spor glede tolmačenja ali uporabe. Srbijansko uradništvo jim noče priznati dinarske pokojnine in njihovi prejemki po tej uredbi so ves čas do 1. aprila t. l. že zapadli pod lansko partijo 55.

Po tej uredbi so bili tudi oficirji prevedeni na dinarske pokojnine. Ta procedura se je izvršila na ta način, da so kronske oficirske upokojence najprvo prevedli na odgovarjajoče čine predvojne starosrbskega vojaškega zakona in jim po tem zakonu odmerili novo dinarsko pokojnino. Čim se je to zgodilo, so se oglasili srbijanski upok. oficirji in protestirali proti premalim pokojninam. In res so kar preko noči dosegli

povišanje pokojnin. Ni jim bilo treba čakati deset let, kakor penzionisti iz prečanskih krajev, čeprav so oni že vseh deset let uživali dinarske pokojnine, ki so jih dosegli prečani šele sedaj. Dr. Korošec je poskrbel kar za 7 milijonov dinarjev in srbijanske upokojence po starem srbijanskem zakonu prevedel na novi vojaški zakon iz 1. 1923. Naši upokojenci pa bodo prejeli pokojnine po starem srbijanskem vojaškem zakonu, ki bo sedaj v veljavi tako rekoč samo za naše ljudi...

Dr. Korošec ima dovelj milijonov na razpolago za srbijanske upokojence, pred dobrim tednom je poklonil uradništvu svojega notranjega resora kar 2 milijona »reprezentančnih« doklad, a nima srca za naše orožniške upokojence, katerim je finančno ministrstvo odreklo izplačilo novih draginskih doklad, čeprav so ti orožniki gnali svojo pravico do državnega sveta in tu svojo pravično pravdo na celi črti dobili. Doktor Korošec nima toliko ljubezni do svojih najožjih rojakov, da bi kot predsednik vlade pozval finančne uradnike, naj izvrše rešitve državnega sveta in izplačajo zakonite draginske doklade orožniškim upokojencem. Na drugi strani pa pribavlja srbijanskim upokojencem in srbijanskemu uradništvu notranjega ministrstva cele milijone doklad in novih pokojnin.

Torej vsepovsod dvojna mera, ena, obilna za Srbijance, druga, pičla za prečane! Povsod državljani dveh vrst!

»Kakšna čast in sreča sta doletela slovenski narod z imenovanjem dr. Korošca za ministrskega predsednika!« To je bil večni refren »Slovenčevih« uvodnikov. To srečo in čast lahko sedaj občutijo naši upokojenci vseh vrst precej nazorno na lastni koži...

Velečastiti gospod ministerski predsednik, blagovolite se dobrohotno spominjati tudi prečanov — Slovencev — tudi med njimi boste našli nacionalno velezaslužne osebe oz. njih potomce, ki pa danes v zahvalo žive v neznosni bedi.

Njih zasluge za Jugoslavijo pred, ob in po prevratu so neprecenljive. Ti zaslužni možje so gladili pot v Jugoslavijo in bili zato leta 1914 občutno kaznovani, ravno ti danes zapostavljeni, stradajoči možje so ob preobratu ostali zvesti novi državi, priskočili so ji na pomoč, ko je bila pomoči najbolj potrebna, bili so večkrat v smrtni nevarnosti, mnogi so celo žrtvovali svoje življenje! In danes? Obupani, apatični, skrajno nezadovoljni s svojo novo državo oz. z njenimi upravniki zrejo v megleno bodočnost. Kesajo se, ko na svojem telesu čutijo, na svojih bližnjih opazujejo, kako se rapidno hladi, ledeni goreče navdušenje 1. 1918, ker morajo s svojci vred stradati kruha v po naravi tako bogati Jugoslaviji. Še do pred kratkim je rastla cena državnemu kruhu! Njihovi

nekdanji tovariši, ki so ob preobratu pobegnili čez mejo in tamkaj stopili v službo, imajo še enkrat toliko penzije.

Nevolje i zahtjeve drž. penzionera.

Da ustrežemo raznim željam osobito podeželskih članov, objavljamo tukaj najvažnije iz kongresa Glavnog Saveza drž. činovnika i službenika, ki se je vršil v Sarajevu dne 3. in 4. m. m.:

U ime penzioniranih državnih službenika uzeo je riječ predsjednik sarajevskog Društva Umirovljenika finans. nad-savjetnik u m. gosp. Meštrić izloživši u opširnoj stvarnoj raspravi nevolje i zahtjeve drž. penzionera. Zadržao se je ponajprije na izvještaju Gl. Saveza o prevođenju penzionera sa kruna na dinare. Krunski penzioneri slušali su šest godina ovamo obećanja raznih ministara, da će biti prevedeni na dinare, pa kad je napokon pod teškim porođajnim bolovima prošle godine poznata uredba svjetlo ugledala, pokazalo se je, da se je porodila jedna nakaza, jedno čudovište. Ne samo, da je ta uredba krunske penzionere u materijalnom pogledu gorko razočarala, ona im je što se tiče formalnog postupanja u svrhu potignuća ove prosjačke povišice, nametnula tako teške uslove, da se niko ne može oteti dojmu, da se je namjerno išlo za tim, kako bi se prevođenje što više zateglo. Najjednostavnije bi bilo, da se je odredilo: koliko kruna toliko dinara, a prevođenje da se ima izvršiti ureda radi. Ali to bi bilo prejednostavno, trebalo je stvar zamrsiti, pa su se penzioneri gnjavili tolikim raznovrsnim bezglavim naređenjima, da im je došlo da reknu: na čast vam prevođenje, ne gnjavite nas dalje, pustite da u miru umremo. Ni danas još nije ni polovica krunskih penzionera prevedena. Traži od uprave Glavnog Saveza, da se za tu stvar više interesira i da prevođenje pospeši, nadalje da se založi, da se uredbi dade povratna snaga od godine 1921., jer ako je pravo bilo, da su se tada aktivni drž. službenici preveli na dinare, onda je to isto tako pravedno bilo i u pogledu penzioniranih državnih službenika.

Najnoviji škandal, koji se je dogodio jest onaj sa žandarmerijskim penzionerima, koji su penzionisani, po zakonu o žandarm. penzionom fondu. Ti su penzioneri očito nepravdom u pogledu do data na skupoću zapostavljeni u toliko, da nedobivaju dodatke u istoj visini kao svi drugi penzioneri nego smanjene i to za porodične članove samo po 3 dinara a u ime ličnih dodatak po 9, 10 i 11 dinara. Državni Savjet presudio je u velikom broju slučajeva, da žandarmerijskim penzionerima pripadaju dodaci po odluci Min. Savjeta DR br. 107.201 od 8. oktobra 1924, no ministarstvo te presude ne poštuje nego progurava u pro-

šlogodišnjem finansijskom zakonu čl. 164, kojim prikraćivanje žandarmerijskih penzionera ozakonjuje. U neprilici sam, kako da kao pravnik i kulturn čovjek karakterišem to postupanje, ali uprava Gl. Saveza morala ga je zapaziti i energički ustati, da se pravda i zakoni tim načinom ne zaobilaze. To tražim i sada od te uprave. Prilike će za to biti, kad se u Narodnoj Skupštini budu raspravljali zakonski predlozi narodnih poslanika dra. Kramera i dra. Žerjava.

Ne razumijem nadalje zašto se državnim penzionerima odobravaju godišnje samo tri povlaštene vožnje na drž. željeznicama a nikake na parobrodima od države subvencioniranih društava. Razumnog razloga za to zapostavljanje, koje državu upravo ništa ne košta, nema. Štednja ne može biti razlogom, naprotiv, prihodi bi bili veći, ako bi se penzioneri mogli makar i uz pola cijene češće voziti. Pa vlak mora voziti ili sjedjeti penzioneri u njemu ili ne sjedjeti. Ali ovo zapostavljanje pokazuje kolikom je očinskom ljubavlju naša državna uprava raspoložena naprama penzionerima.

Konačno prelazi govornik na najvažniji zahtjev državnih penzionera: na izjednačenje penzija. Razlaže opširno opravdanost tog zahtjeva iz pravnicičkog i socijalnog gledišta. Upozoruje, da je izjednačenje bilo predviđeno već godine 1923. od referenta dra. Rajznera u predlogu zakona o činovnicima pa i od zakonodavnog odbora u Narodnoj Skupštini primljeno. Na inicijativu vlade je međutim u zadnji čas iz zakona prije njegovog izglasavanja izbačeno. Navadja primjere svih država kulturne Europe, koje su položaj svojih penzionera dostojno popravile. Poziva upravu Glavnog Saveza, da se ne ograniči samo na platoničke simpatije u pogledu tog zahtjeva, nego da se najintenzivnije i najefikasnije za povoljno riješenje tog pitanja založi.

Pravila

društva »Samopomoć« državnih nameštencev in upokojencev mariborske oblasti, registrovana pomožna blagajna.

(Nadaljevanje)

§ 5.

Članstvo preneha s smrtno, prostovoljnim izstopom ali pa izključitvijo po odboru; proti izključitvi je dopustna pritožba na društveno razsodišče.

§ 6.

Vsak društvenik ima aktivno in pasivno volilno pravico v društveno vodstvo, se sme udeleževati občinih zborov, staviti predloge in nasvete ter glasovati. Prostovoljni izstop iz društva se mora pisмено javiti društvenemu načelniku. Prostovoljno izstopivši in izključeni društveniki morajo doplačati vsa zaostala

plačila, ki se morejo iztirjati tudi sodn. potom.

§ 7.

Da zamore Samopomoć vršiti svojo nalogo, plača vsak član pristopnino in podporni prispevek, ki ga določi vsakokratni redni občini zbor.

§ 8.

Pristopnina se ravna po starosti in sicer plačajo člani v starosti do 30 let 5 Din, do 35 let 10 Din, do 40 let 20 Din, do 45 let 40 Din, do 50 let 60 Din. Nad

50 let stari se sprejemajo le do 1. maja 1928 in plačajo za vsako leto starosti nad 50 let za 20 Din višjo pristopnino kot 50 let stari člani.

Uslužbenci(nke) in upokojenci(nke), ki dovršijo do 31. XII. 1927 sedemdeseto leto starosti, ne morejo postati člani Samopomoći.

§ 9.

Izključeni ali prostovoljno izstopivši člani morajo plačati pri zopetnem sprejemu zaostala doplačila od časa svojega izstopa.

Nabavljalna zadruga državnih uslužbencev

v lastni hiši

r. z. z o. z.

v lastni hiši

v Mariboru, Rotovski trg št. 2

nudi svojim članom najboljšo ugodnosti pri nakupu specerijskega, delikatesnega in manufakturnega blaga kakor tudi kuhinjske posode in kuriva.

Zajtrkovalnica

vhod Lekarniška ulica 6, nudi prvovrstna vina in mrzle prigrizke. Odprta je tudi ob nedeljah in praznikih dopoldne.

Zdravilišče Rogaška Slatina

Najlepše in najbolj moderno urejeno zdravilišče kraljevine SHS. — Svetovni zdravilni vrelci: **Tempel, Styria, Donat**. — Zdravljenje vseh želodčnih in črevesnih bolezni, bolezni srca, ledvic in jeter.

Sezona: Maj—september

Sezona: Maj—september

Cene zmerne. V pred- in posezoni znaten popust. Koncertira vojaška godba. Največja udobnost. Radio. Prometne zveze ugodne. Zahtevajte prospekte.

Ravnateljstvo zdravilišča Rogaška Slatina.

Nabavljalna zadruga državnih uslužbencev

v Celju, Prešernova ulica 10

v poslopu starega okrožnega sodišča

vabi vse državne uslužbence in upokojence, da pristopijo k zadrugi kot člani. Svoji k svojim!

Cene konkurenčne.

§ 10.

Iz pristopnine in event. preostanka letnega podpornega prispevka se ustanovi rezervni sklad.

§ 11.

Članski prispevek se plača v enakih delih dne 1. januarja, 1. marca, 1. julija in 1. oktobra vsakega l.

§ 12.

Ako kdo kljub enkratnemu pismenemu opominu ne plača tekom 30 dni predpisanega članskega prispevka, je izključen iz Samopomoči.

Ako društvenik ne more radi mobilizacije izvrševati svoje dolžnosti se ne izključi iz društva, temveč se v slučaju njegove smrti izplača dedičem podpora po odbitku zaostalih plačil; če se pa vrne, mora doplačati vsa zaostala plačila.

§ 13.

Pravico do podpore imajo: Vdova člana, oz. vdovec članice Samopomoči. Po članu vdovcu, oz. članici vdovi preostali otroci. Po neoženjenih članih in neoženjenih članicah zakoniti ali oporočeni dediči, katere naznani dotični član predsedniku, ali so razvidni iz zapuščinskih spisov.

Ako se član oženi ali članica omoži, izgubi izjava o dedičih veljavo in stopi v veljavo odstavek 1. tega §.

§ 14.

Zahteva upravičenca do podpore napram društvu zastara v enem letu, po tej dobi pripada taka podpora društvenemu rezervnemu fondu.

Za prekinitve zastaranja veljajo določila vsakokratnega civilnega prava.

§ 15.

Ako ni zakonitih ali oporočenih dedičev, pripada vsa dediču določena gotovina rezervnemu fondu Samopomoči, ki plača v tem slučaju pogrebne stroške kvečjemu do višine za ta smrtni slučaj določenega zneska (§ 4).

§ 16.

Odstop ali cesija dedičem člana pripadajoče podpore ni dopusten ter se ta podpora tudi ne more rubiti.

§ 17.

Društveno vodstvo oskrbuje odbor, ki sestoji iz deset odbornikov in štirih namestnikov, ki se volijo za dobo enega leta. Odbor si izbere predsednika, podpredsednika, tajnika, blagajnika in po potrebi še druge funkcionarje. Predsednik, podpredsednik, tajnik, blagajnik in dva odbornika morajo službovati v Mariboru ali bližnji okolici.

Dalje.

Telefon štev. 16

Ustanovljena l. 1889

Poštni ček 10.533

Mestna hranilnica ljubljanska

Stanje vložnega denarja nad 300 milijonov dinarjev

(Gradska štedionica)

Ljubljana

Prešernova ulica

Stanje vložnega denarja nad 1200 milijonov kron

sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti. — Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in občinski denar. — Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.

Hranilnica daje posojila po nizki obrestni meri na posestva in menice

KAMNOSEŠKA INDUSTRIJSKA DRUŽBA

Celje,

Razlagova 7

Telefon 67

Ustanovljena 1906

Lastni kamnolomi

Izdeluje vsakovrstne nagrobne spomenike iz marmorja, granita, sijenita itd., nagrobne plošče in okvirje, garniture za spalne in jedilne sobe, obzidne plošče, mozaik in vsa v kamnoseško stroko spadajoča dela. Prodaja tudi na

PODRUŽNICA

V TRBOVLJAH

Telefon 67

mesečne obroke. Stalno velika zaloga spomenikov od najpreprostejših do najmodernejših oblik. Zahtevajte načrte in proračune.

Konkurenčne cene! — Ugodni plačilni pogoji!

Ustanovljeno leta 1810

Ustanovljeno leta 1810

Veletrgovina z železnino

D. Rakusch, Celje

priporoča svojo bogato zalogo hišnih in gospodarskih predmetov, posode in vsakovrstnega orodja.

Poseben oddelek za stekleno blago in porcelan.